

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer

470905

Onderwerp: Gele Rijders Plein

Voorstel

1. Kennis te nemen van de studie 'ontwerprichtingen AKU fontein'.
2. Te kiezen voor ontwerprichting 2b: restauratie en transformatie van de fontein, het beeld en (een 60 cm verhoogde) pergola, gecombineerd met een half verdiepte fietsenstalling onder de pergola.
3. Dit te financieren met een aanvullende financiële dekking van 1 mln. euro uit de Bestemmingsreserve Zuidelijke Binnenstad en 1,6 mln. euro uit de Anticyclische Investeringsagenda en met het structureel (jaarlijks) beschikbaar stellen van € 40.000,- voor onderhoud te dekken uit de Bestemmingsreserve Bereikbaarheid.
4. De in het raadsvoorstel opgenomen begrotingswijziging vast te stellen.

Inleiding

Ingezette koers met de nota 'De Arnhemse Binnenstad 2015'

De Arnhemse binnenstad is het kloppend hart van de stad. Daar wordt gewerkt, gewinkeld, gewoond en ontmoeten we elkaar. Het lijkt zo vanzelfsprekend, een centrum vol beleving. Toch staat ook de Arnhemse binnenstad onder druk, wat versterkt wordt door de coronacrisis. Waar tot voor kort de recreatieve winkelfunctie dominant was in de binnenstad, werken we in Arnhem al enkele jaren aan de transformatie van 'place to buy' naar 'place to meet'. Deze koers is in 2015 ingezet met de nota 'De Arnhemse Binnenstad 2015'. De 'rode lopers' naar het kernwinkelgebied verlangen een aanpak die moet voorkomen dat het kernwinkelgebied de aansluiting op de omgeving verliest. Juist in die aanloopgebieden zoals het Gele Rijders Plein pakt de gemeente een actieve rol.

Raadsbesluit Planuitwerking Gele Rijders Plein 2017

Met dit raadsbesluit uit 2017 is een nieuwe koers ingezet voor het Gele Rijders Plein. Besloten is om de reuring aan de westzijde van het plein te versterken. Dit gebied is het meer dynamische deel van het plein en daar ligt een belangrijke entree van de binnenstad. Voor de oostzijde is de strategie ingezet om deze kant te transformeren naar een luwteplek waar het prettig wonen, werken en verblijven is. Inmiddels zijn de vergroening en herinrichting van de oostzijde afgerond. De pergola vormt de scheiding tussen de twee pleindelen. In de Planuitwerking is aangegeven dat dit 'een wat unheimische plek in de stad is waar mensen zich niet graag ophouden', maar dat die plek wel als roomdivider werkt tussen de pleindelen. Een knelpunt is verder de huidige fietsenstalling op maaiveld. In het raadsbesluit wordt uitgegaan van een (half) verdiepte fietsenstalling in de nieuwe situatie. Geconcludeerd wordt dat het noodzakelijk is om de pergola te verwijderen en studie te verrichten naar een roomdivider met (half) verdiept fietsparkeren, die recht doet aan het functioneren van het gebied.

Verkenning roomdivider en placemaking 2019

In 2018/ 2019 heeft een experiment plaatsgevonden in de vorm van de 'Gele Kubus'. De uitkomsten van de evaluatie zijn met u gedeeld door middel van een raadsbrief. De opgave kan met gebruikmaking van de evaluatie als volgt worden gesteld:

- Zorg dat de fontein en het beeld tot hun recht komen en dat de omgeving een duidelijk openbaar karakter heeft.
- Zorg dat fontein en omgeving goed bruikbaar en aantrekkelijk zijn voor kleinschalige evenementen en wellicht een schaatsbaan.
- Verplaats de fietsenstalling en zorg dat deze de verblijfskwaliteit op het plein niet opnieuw nadelig beïnvloedt.
- Zorg dat ter plaatse van de pergola een roomdivider staat die verbindt, verdeelt en transparant is. Een roomdivider die past bij het gewenste gebruik en ongewenst gebruik niet aanmoedigt.

In de raadsbrief is aangegeven dat de roomdivider, gecombineerd met een (half) verdiepte fietsenstalling, wordt uitgewerkt en dat de kosten hiervan inzichtelijk worden gemaakt.

Motie aanvulling raadsvoorstel AKU fontein november 2019

Via een motie heeft de raad in november 2019 het college van B&W verzocht om bij de uitwerking van de plannen voor het Gele Rijders Plein ook een scenario met behoud en restauratie van de pergola en de rest van het AKU monument mee te nemen, inclusief de daarbij behorende kosten.

Studie 'ontwerprichtingen AKU fontein' 2020

In de periode december 2019 tot en met april 2020 hebben wij de studie 'ontwerprichtingen AKU fontein' laten uitvoeren (bijlage 1). Onderdeel van deze studie is een uitgebreid participatieproces. Er zijn diverse gesprekken gevoerd met onder andere de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE), Team Welstand en Monumenten, het Kwaliteitsteam Zuidelijke Binnenstad en de Klankbordgroep Gele Rijders Plein. Daarnaast zijn er ook twee zogenoemde Ronde Tafel gesprekken georganiseerd waar de dialoog is aangegaan met betrokkenen bij het AKU monument. In de studie wordt onderzocht hoe de restauratie en transformatie van het AKU monument gecombineerd kan worden met een betere verankering van het monument in de stad met als doel om beter (en nieuw) gebruik van de plek mogelijk te maken. De mogelijkheden voor een restauratie en transformatie van het AKU monument worden in een viertal ontwerprichtingen nader onderzocht. Van al deze ontwerprichtingen zijn de ruimtelijke consequenties inzichtelijk gemaakt. Het betreft een studie op hoofdlijnen. Na de keuze voor een variant kan in de uitwerking van het ontwerp veel detail worden toegevoegd. In de basis wordt met de keuze van een variant 'de denkrichting' (het concept op hoofdlijnen) vastgelegd zodat de kaders zijn bepaald voor de verdere uitwerking.

In de studie zijn de volgende ontwerprichtingen uitgewerkt:

1. Restauratie van de pergola, fontein en beeld met behoud van het huidige fietsparkeren op maaiveld
2. a. Restauratie en transformatie van de pergola, fontein en beeld gecombineerd met een separate verdiepte fietsenstalling ten westen van het AKU monument (op het voorplein)
b. Restauratie en transformatie van de fontein, het beeld en (een 60 cm verhoogde) pergola gecombineerd met een half verdiepte fietsenstalling onder de pergola
3. a. Restauratie en transformatie van de fontein en het beeld met een nieuwe pergola (1,5 keer vergroot) gecombineerd met een half verdiepte fietsenstalling onder de pergola

- b. Restauratie en transformatie van de fontein en beeld met een nieuw dak gecombineerd met een half verdiepte fietsenstalling onder dit nieuwe dak
4. Restauratie en transformatie van de fontein en het beeld met een nieuw paviljoen gecombineerd met een half verdiepte fietsenstalling onder dit paviljoen

Met dit raadsvoorstel beschouwen wij de moties 'Aanvulling raadsvoorstel AKU fontein (19M157)' en 'Rijders aan de randen van het Gele Rijders Plein (17M46)' als afgedaan (bijlage 8).

Beoogd effect

In lijn met de voorgaande besluitvorming het Gele Rijders Plein een nieuwe toekomst te geven door een betere verankering van het AKU monument in de stad met als doel om beter (en nieuw) gebruik van de plek mogelijk te maken.

Argumenten

1.1 Vergelijking van de ontwerprichtingen

Een weloverwogen keuze voor een ontwerprichting is bepalend voor de verankering van het AKU monument in de stad en de mogelijkheden om beter (en nieuw) gebruik van de plek mogelijk te maken. In bijlage 2 treft u een vergelijking van de verschillende ontwerprichtingen. Om te kunnen vergelijken is naar de volgende onderwerpen gekeken: ontmoeten en verbinden met de omgeving, fietsparkeren en fietsroute, sociale veiligheid, monumentale waarden, klimaatadaptatie en duurzaamheid, financiën en faseerbaarheid.

Het gehele AKU monument is op voorstel van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) aangewezen als rijksmonument (zie bijlage 3). De ruimte voor renovatie en vooral transformatie van een rijksmonument hangt nauw samen met de kernkwaliteiten en wat de voorgestelde wijzigingen betekenen voor het totaal. Wijzigingen aan een rijksmonument worden niet op voorhand uitgesloten. Het gaat om het zoeken naar een balans tussen de monumentale waarden en eventuele wijzigingen ten behoeve van het toekomstperspectief door veranderend gebruik. De RCE heeft hierin een belangrijke adviserende rol. Zie bijlage 4 voor het advies van de RCE over de studie. De RCE adviseert positief over de ontwerprichtingen 1 en 2a, waarbij bij de eerstgenoemde het knelpunt van het fietsparkeren op maaiveld blijft. De voorgestelde ingrepen en aanpassingen bij ontwerprichting 2a dragen volgens de RCE op een positieve manier bij aan de beleving en het gebruik van het monument in deze tijd, zonder daarbij de kernkwaliteiten uit het oog te verliezen. Vanuit de RCE gezien is ontwerprichting 2b tevens denkbaar na zeer zorgvuldige afwegingen, als blijkt dat er daadwerkelijk geen alternatief is voor het oplossen van het probleem van de fietsenstalling. Bij deze ontwerprichting is de RCE positief over het feit dat bij de verschillende ingrepen is getracht om in de geest van het ontwerp en de kernkwaliteiten van het AKU monument 'te kruipen' en hier een hedendaagse vertaling aan te geven. Deze ontwerprichting zit tegen de grens aan van wat volgens de RCE acceptabel is. Met de ontwerprichtingen 3 en 4 kan de RCE niet instemmen.

Voor de diverse ontwerprichtingen is tevens een kostenraming gemaakt (zie bijlage 5).

Essentieel punt in de ontwerprichtingen is (de plek voor) het verdiept fietsparkeren. Met de nota 'de Arnhemse binnenstad binnen bereik' (2017) en de 'Accentnota Fiets' (2020) heeft de Arnhemse Raad

aangegeven dat de binnenstad fietsvriendelijker moet worden. Steeds meer mensen bezoeken de binnenstad per fiets. Goede en veilige stallingen zijn een stimulans voor meer duurzame mobiliteit/fietsgebruik. De huidige fietsenstalling op maaiveld op het Gele Rijders Plein wordt goed gebruikt en heeft een hoge bezettingsgraad, maar is een sta-in-de-weg in de ruimtelijke kwaliteit en het functioneren van het gebied. De coronacrisis heeft ons laten zien dat de ruimte schaars is. De verwachting is dat er, gezien vanuit het oogpunt van gezondheid en leefbaarheid, ook in de toekomst meer openbare ruimte nodig is. Het verdiept fietsparkeren is daarmee nog belangrijker geworden. De fietsenstalling ligt ideaal ten opzichte van een van de bronpunten voor de binnenstad, de poort naar het Jansplein. Binnen het fietsparkeren voor de binnenstad neemt deze fietsenstalling dan ook een belangrijke positie in. Als uitgangspunt voor het op te stellen fietsparkeerplan voor de binnenstad wordt opgenomen dat de fietsenstalling op het Gele Rijders Plein 24 uur per dag toegankelijk is en blijft voor gebruikers. Er wordt naar een optimale uitwerking gezocht hoe dat mogelijk kan worden gemaakt (zie ook 2.3 onder Kanttekeningen en risico's). Bij het zoeken naar een nieuwe locatie voor de fietsenstalling is het van belang om de afstand tot de poort naar het Jansplein klein te houden. In de ontwerprichtingen zijn daarom twee opties uitgewerkt: half verdiept onder de pergola (ontwerprichtingen 2b tot en met 4) en verdiept onder het voorplein aan de westzijde van het AKU monument (ontwerprichting 2a).

2.1 Aanvullende financiële dekking nodig

In het raadsbesluit uit 2017 is aangegeven dat voor de roomdivider nader onderzoek nodig was. Om die reden was in het raadsbesluit uit 2017 geen raming of dekking opgenomen voor dit onderdeel.

2.2 Keuze voor ontwerprichting 2

Gezien de vergelijking van de ontwerprichtingen en de uitkomsten van de participatie (zie paragraaf Participatie) afwegende is het college van B&W voorstander van ontwerprichting 2. Bij deze ontwerprichting is sprake van een restauratie en transformatie van de fontein, het beeld en pergola gecombineerd met een (half) verdiepte fietsenstalling.

Het verschil tussen ontwerprichting 2a en 2b is vooral de positie van de (half) verdiepte fietsenstalling. Bij variant 2a is deze verdiept gepositioneerd onder het voorplein. Bij variant 2b is deze half verdiept gepositioneerd onder de pergola. Consequentie hiervan is dat de pergola 60 cm verhoogd wordt.

In ontwerprichting 2a en vooral 2b is sprake van een versterking van de plek voor ontmoeten en een verbetering van de verbinding met de omgeving. Er is bij 2b sprake van een verbetering van de sociale veiligheid en de pergola krijgt met het (half) verdiept fietsparkeren een extra functie. In ontwerprichting 2a is vrijwel volledig sprake van het behoud van monumentale waarden. Voor wat betreft de pergola is in ontwerprichting 2b daarnaast ook sprake van transformatie van monumentale waarden. Het AKU monument krijgt een nieuwe betekenis.

Een keuze voor ontwerprichting 2b betekent wel dat de renovatie en transformatie van de pergola gelijktijdig moet plaatsvinden met het realiseren van het half verdiept fietsparkeren. In ontwerprichting 2a kan dit gefaseerd worden, waarbij echter wel sprake is van een samenhang (en daarmee afhankelijkheid) met een herinrichting van het Willemsplein.

In ontwerprichting 2b is het mogelijk om het fietsparkeren half verdiept met daglichttoetreding uit te voeren. Bij ontwerprichting 2a vindt het fietsparkeren verdiept onder het voorplein plaats waarbij daglichttoetreding zeer beperkt mogelijk is. In beide ontwerprichtingen moet bij een verdere uitwerking aandacht zijn voor de toegankelijkheid, routing en aantrekkelijke hellingbanen van het (half) verdiept fietsparkeren.

Voor wat betreft klimaatadaptatie ligt er een opgave bij een herinrichting van het AKU monument en de openbare ruimte in de omgeving. Het is het voornemen om een verbinding te maken tussen de bomenrij in de Looierstraat, de reeds vergroende oostzijde en het Willemsplein, als onderdeel van de koele route. Bij een verdere uitwerking worden deze groenstructuren op een slimme wijze gecombineerd met alle andere ruimteclaims. Bij de verdere uitwerking is tevens het uitgangspunt dat er een vergroening van het stenige voorplein tussen de fontein en het Willemsplein plaatsvindt. Het AKU monument wordt hierbij als een bijzondere onderbreking, een punt van water, ontmoeting en interactie ingezet. Verder is bij een verdere uitwerking ook het uitgangspunt dat gekomen wordt tot een groen dak (wellicht gecombineerd met zonnepanelen) op de pergola, de plaatsing van een boom in het monument (bij ontwerprichting 2b), voorzieningen voor infiltratie van regenwater, etc.

Ontwerprichting 2b is duurder dan ontwerprichting 1, maar goedkoper dan ontwerprichting 2a waarbij vooral het verdiept fietsparkeren hogere investeringskosten met zich meebrengt (zie ook paragraaf Financiën).

Resumerend is het college van B&W binnen de keuze voor ontwerprichting 2 voorstander van ontwerprichting 2b. Doorslaggevend hierbij is dat het AKU monument een grotere versterking als plek voor ontmoeten en verbinden met de omgeving wordt, de sociale veiligheid nog meer verbeterd wordt en dat deze variant financieel gunstiger is. Hiermee krijgt het Gele Rijders Plein een nieuwe toekomst door een betere verankering van het AKU monument in de stad met als doel om beter (en nieuw) gebruik van de plek mogelijk te maken.

Kanttekeningen en risico's

2.1 Auteursrecht

Het AKU monument is een kunstwerk dat door Brouwer en Tajiri in samenhang is ontworpen. Op kunstwerken is het auteursrecht van toepassing. De Auteurswet geeft kunstenaars (of de erfgenamen indien de persoonlijkheidsrechten bij testament zijn overgegaan) het recht zich te verzetten tegen wijzigingen in het kunstwerk, tenzij dat verzet in strijd zou zijn met de redelijkheid. Ook heeft de kunstenaar het recht zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking of andere aantasting van het werk, als hij aannemelijk kan maken dat hij hierdoor reputatieschade lijdt. Er is een kans dat de erven Brouwer en Tajiri een beroep gaan doen op het auteursrecht.

2.2 IJsbaan

Bij de Planuitwerking 2017 wordt nog uitgegaan van het realiseren van een ijsbaan in de fontein. Dat is echter niet eenvoudig te realiseren. Technisch is het zeer complex om een fonteininstallatie te combineren met een vriesinstallatie voor een ijsbaan. Daarnaast is de maat van de bestaande vijver te klein om een reguliere schaatsbaan van 20 x 30 meter te plaatsen. En er is daarbij uit veiligheidsoverwegingen een obstakelvrije zone nodig rond de pyloon met het kunstwerk. Dit alles maakt dat het alleen mogelijk is om een tijdelijke ijsbaan te plaatsen die deels op de plek van de vijver en deels boven de trappen is gesitueerd. Hierbij geldt hetzelfde als bij het toepassen van een

tijdelijke verhoogde vloer voor evenementen, de fundatie van de bestaande verdiepte vijfervloer dient hier dan op te worden voorbereid. Door het vervallen van de ijsbaan vervallen ook de daarmee samenhangende kosten en dekking. Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de provinciale cofinanciering. Dit zal worden betrokken bij het gesprek over aanvullende financiële provinciale dekking.

2.3 *Openingstijden bewaakte verdiepte fietsenstalling*

In dit raadsvoorstel is het uitgangspunt dat de te realiseren (half) verdiepte fietsenstalling hetzelfde bewakingsregime kent als de huidige fietsenstalling op maaiveld (bewaakt op werkdagen van 08.00 tot 19.00 uur, op donderdag van 08.00 tot 22.00 uur, op zaterdag van 08.00 tot 18.00 uur, op zondagen van 11.00 tot 18.00 uur). Doordat een (half) verdiepte fietsenstalling andere eisen stelt aan het bewakingsregime is dit waarschijnlijk nog niet de ideale eindsituatie. Uitgangspunt is dat de fietsenstalling op het Gele Rijders Plein 24 uur per dag toegankelijk is en blijft voor gebruikers.

In 2021 wordt gewerkt aan het fietsparkeerplan voor de Arnhemse binnenstad. Doel van het fietsparkeerplan is de bezoeker van de binnenstad die met de fiets komt zo goed mogelijk te faciliteren in het parkeren van zijn fiets. Belangrijke basis zijn een aantal opvangstallingen op strategische locaties rondom de binnenstad. Daar kunnen de meeste mensen dan hun fiets kwijt. Het voornemen is de huidige gratis bewaakte locaties Gele Rijders Plein en de oude V&D uit te breiden met een fietsenstalling bij Rozet. De uitwerking voor de stalling Gele Rijdersplein past goed in dit beleidsvoornemen. Het fietsparkeerplan zal onder andere resulteren in een totaaloverzicht van toekomstige fietsparkeervoorzieningen in de binnenstad, inclusief bewaakte stallingen. Een goede toegankelijkheid van de verschillende stallingen met ruime, op elkaar afgestemde openingstijden, zal daarbij een belangrijk uitgangspunt zijn.

Ook het openings- en bewakingsregime van de stalling Gele Rijdersplein wordt op basis van de fietsparkeerplan definitief bepaald. Een (half) verdiepte stalling kan immers een ander bewakingsregime vragen dan een stalling op maaiveld. In het fietsparkeerplan wordt afgewogen hoe deze en de andere stallingen zo kostenefficiënt mogelijk een maximale toegankelijkheid voor de bezoeker van de binnenstad kunnen bieden. Bij dit fietsparkeerplan wordt een gedetailleerde raming van de exploitatielasten bijgevoegd. Daarbij rekening houdend met eventuele subsidiemogelijkheden en andere potentiële financieringsmogelijkheden.

Afwegingen die voor de (half) verdiepte fietsenstalling op het Gele Rijders Plein gemaakt moeten worden zijn onder andere het verruimen van de bewakingstijden (zodat de bewakingstijden gelijk zijn aan de openingstijden), bewaking anders over de dag inzetten, openings- en bewakingstijden aanpassen op basis van de beschikbaarheid van andere stallingen, automatiseren van het toegangssysteem waarbij minder bemensing noodzakelijk is. De investerings- en exploitatiekosten van deze keuzes zijn niet in dit raadsvoorstel opgenomen. Deze zullen onderdeel zijn van het fietsparkeerplan.

2.4 *Geen besluit over ontwerprichtingen*

Voor de reeds verkregen provinciale subsidie is uitstel aangevraagd (en inmiddels verkregen) tot en met 2023. Indien de besluitvorming over de ontwerprichtingen voor het AKU monument wordt vertraagd ontstaat het risico dat de gemeente provinciale subsidie moet terugbetalen.

Participatie

Het onderzoek is mede tot stand gekomen dankzij een uitgebreid participatieproces. Naast de dialoog met de RCE zijn gesprekken gevoerd met de Klankbordgroep Gele Rijders Plein, Team Welstand en Monumenten en het Kwaliteitsteam Zuidelijke Binnenstad. Daarnaast zijn er ook twee zogenoemde Ronde Tafel gesprekken georganiseerd waar de dialoog is aangegaan met betrokkenen bij het AKU monument. Deelnemers aan deze Ronde Tafel gesprekken waren onder andere enkele direct omwonenden en ondernemers, erven van de kunstenaars Brouwer/ Tajiri, vertegenwoordigers van Platform Binnenstad Arnhem, RCE, Erfgoedvereniging Heemschut, bewonersorganisaties van de binnenstad, eigenaar van het Royalpand, Vereniging Stadsschoon en Stichting Toekomst AKU-Ensemble Arnhem. Tot slot zijn er nog 3 brieven binnengekomen: een brief van de Koepelkerk, een brief van Portaal vanuit haar rol als verhuurder van woningen boven de Janspoort en een brief van de eigenaar en huurders van het Royalpand. Al deze stukken zijn opgenomen in bijlage 6.

De diverse adviezen en verkregen input geven geen eenduidige richting. Er zijn voorstanders van een minutieuze restauratie, maar ook van een noodzakelijk geachte modernisering. In het uiteindelijke onderzoek naar ontwerprichtingen zijn zoveel mogelijk kennis en overwegingen uit de discussie verwerkt om de raad een verantwoorde keuze over de uitwerkingsrichting te kunnen laten maken. Ontwerprichting 2a is bijvoorbeeld geïnspireerd en tot stand gekomen op basis van de dialoog uit het 2de Ronde Tafel gesprek.

In essentie zijn er geen voorstanders voor ontwerprichting 4. Ontwerprichting 1 krijgt steun van vooral stakeholders die voor een minutieuze restauratie zijn (maar dan wel met het verzoek om het fietsparkeren op maaiveld te verwijderen). Ook ontwerprichting 3b krijgt weinig bijval. De meerderheid van de stakeholders beweegt zich in een keuze tussen ontwerprichting 2a, 2b of 3a, waarbij de standpuntbepaling vooral geleid wordt door het belang dat men hecht aan de monumentale waarden van de pergola en de oplossing voor het verdiept fietsparkeren.

Financiën

Investeringsmodel 2b

Met de vaststelling van de planuitwerking voor het Gele Rijders Plein in 2017 heeft u ook financiële kaders vastgesteld. Hieronder treft u een vergelijking van de kosten en dekking van ontwerprichting 2a en 2b vergeleken met het raadskader (zie ook bijlage 7).

Vergelijking kosten en dekking model 2b met Raadskader 2017		Raadskader 2017	Model 2a	Model 2b
Kosten				
fontein	renovatie fontein	€ 500.000	€ 232.000	€ 232.000
	verhogen vloer voor ijsbaan	€ 267.000	€ -	€ -
	ijsbaan in fontein	€ 233.000	€ -	€ -
	vervangen pompen fontein <i>gereed</i>	€ -	€ 67.000	€ 67.000
pergola	renovatie en transformatie pergola	€ -	€ 473.000	€ 437.000
	sloop pergola	€ 25.000	€ -	€ -
	vernieuwd verlichtingsplan	€ -	€ 60.000	€ 60.000
	duurzaamheid, zonnepanelen op pergola	€ -	€ 24.000	€ 24.000
	boom in pergola	€ -	€ -	€ 30.000
fietsen	halfverdiept fietsparkeren	€ 400.000	€ 2.202.000	€ 2.007.000
openbare ruimte	fietspad en overige or rondom AKU monument	€ -	€ 670.000	€ 359.000
	slijpen deel van de tegels met veldkeien	€ -	€ 36.000	€ 36.000
vergroenen oostzijde	<i>gereed</i>	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
placemaking	<i>gereed</i>	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
plankosten*		€ -	€ 584.550	€ 507.750
Totaal kosten		€ 1.825.000	€ 4.748.550	€ 4.159.750
Dekking				
	bijdrage Prov (Steengoed Benutten)**	€ 912.000	€ 912.000	€ 912.000
	bestaande dekking gemeente	€ 680.000	€ 680.000	€ 680.000
	bestemmingsreserve BGB	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
	reservering fonteinonderhoud	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
	reservering fietsenstalling mobiliteit	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
	marktinstellingen (ijsbaan)	€ 233.000	€ -	€ -
Totaal dekking		€ 1.825.000	€ 1.592.000	€ 1.592.000
Verschil tussen kosten en dekking***		€ -	€ 3.156.550-	€ -2.567.750

* plankosten periode 2017-2020 a 154.000 euro inbegrepen

** eventuele wijzigingen in prestaties en cofinanciering kunnen gevolgen hebben voor de definitieve subsidie vaststelling

*** excl. 20.000 euro rente

De totale kosten van ontwerprichting 2b bedragen ca. 4,2 miljoen euro. De totale kosten uit het raadskader van 2017 bedroegen 1,8 miljoen euro. Het verschil kan op hoofdlijnen verklaard worden door:

- De raming van de kosten van de renovatie van de fontein en het beeld vallen lager uit. In model 2b zit niet meer een ijsbaan in de fontein (zie ook kanttekeningen en risico's).
- In het raadskader uit 2017 was nog geen kostenraming opgenomen voor de roomdivider, omdat dit nader onderzoek vergde. In de vernieuwde pergola conform 2b is ook een nieuw verlichtingsplan opgenomen, zonnepanelen op de pergola en een boom in de pergola.
- De half verdiepte fietsenstalling valt door de keuzes in ontwerprichting 2b duurder uit dan in 2017 voorzien. De fietsenstalling is onder andere meer verdiept, het plafond kan niet worden toegerekend aan de roomdivider, er wordt nu rekening gehouden met de inrichting van de fietsenstalling, bouwkostenstijgingen zijn meegerekend, etc.
- Er wordt rekening gehouden met de herinrichting van de openbare ruimte (klimaat adaptieve maatregelen, verleggen fietspad voor betere fietsroutes, slijpen tegels met veldkeitjes voor betere toegankelijkheid, etc.).
- Er wordt rekening gehouden met plankosten voor de verdere uitwerking.

Begrotingswijziging noodzakelijke aanvullende dekking model 2b

De totale beschikbare dekking bedraagt ca. 1,6 miljoen euro. Hiervan is 912.000 euro bijdrage vanuit de provincie en 680.000 euro vanuit de gemeente (zie voor de nadere onderverdeling van de gemeentelijke dekking bovenstaande tabel).

Er moet voor een bedrag van ca. 2,6 miljoen euro aanvullende dekking gevonden worden. Voor de aanpassingen aan het Gele Rijdersplein wordt een investeringskrediet aangevraagd van € 2.587.000,-. Zie hiervoor ook onderstaande tabel met de begrotingswijziging en bijlage 9.

Nr. 21-002					
Onderwerp Ontwikkeling Gele Rijdersplein					
I / S I en S					
Raad d.d.					
Zaaknr.					
bedragen x € 1.000	Exploitiatiebegroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2021	2022	2023	2024
Programma	Lasten				
	S02 Bereikbaarheid				
	Kapitaallasten investering 2.567.000				130
	Bespaarde rente over saldo in BR Kapitaallasten				-17
Programma	Beheerslasten fietsenstalling				40
	S00 Bestuur, dienstverlening en financiën				
	Inzet kapitaallasten anticyclisch investeren				-80
		0	0	0	73
Programma	Baten				
		0	0	0	0
	Exploitatieresultaat	0	0	0	-73
	Mutaties reserves				
	Toevoegingen BR Kapitaallasten	0	0	-1.000	0
	Onttrekkingen BR Zuidelijke Binnenstad		0	1.000	
	Onttrekking BR Bereikbaarheid			0	40
	Onttrekkingen BR Kapitaallasten (jaarlijks afschrijvingsdeel)	0			33
		0	0	0	73
	Totaal Resultaat	0	0	0	0
Programma	Meerjaren Investeringsplan (MIP)	Begroting	Meerjarenraming		
		2021	2022	2023	2024
	S02 Bereikbaarheid			2.587	
	Ontwikkeling Gele Rijdersplein				
	Totaal Investeringsplan	0	0	2.587	0

Daarvan is een bedrag van 1 miljoen afkomstig uit de Bestemmingsreserve Zuidelijke Binnenstad (vanwege het niet doorgaan van de 2de fase van de Jansbeek bovengronds). Voor het restant (€1.587.000,-) wordt dekking gevonden vanuit de Anticyclische Investeringsagenda (hier is een bedrag van €5-7 mln. gereserveerd voor investeringen in het Centrumgebied). De totale investering leidt tot een bedrag van € 130.000,- aan kapitaallasten in het eerste jaar. Daarvan is € 80.000,- gekoppeld aan het bedrag van de Anticyclische Investeringsagenda. De € 1 miljoen uit de BR Zuidelijke Binnenstad wordt in de BR Kapitaallasten gestort. Hiermee wordt voor het andere deel de jaarlijkse kapitaallasten gedekt.

In de Raadsbrief Anticyclisch Investeren Arnhemse Herstelagenda is het Gele Rijders Plein (gecombineerd met het Willemsplein) opgenomen als belangrijke ontwikkeling voor het verbeteren van de bereikbaarheid van de binnenstad voor zowel de voetganger, fiets, auto als openbaar vervoer. Wij zijn in gesprek met de provincie over anti cyclisch investeren en extra investeringen in mobiliteitshubs en Hoogwaardig Openbaar Vervoer. Zo zetten we niet alleen in op het verbeteren van het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer, maar ook op de overstapmogelijkheden van voetganger, fiets en het openbaar vervoer (hubs). Het Willemsplein is een dergelijke hub die in samenhang met het Gele Rijders Plein en het (half) verdiept fietsparkeren verder uitgewerkt gaat worden. Qua duurzame mobiliteit past dit voorstel goed in de Arnhemse Herstelagenda. Verder levert het een aanzienlijke bijdrage aan klimaatadaptatie, wat tevens een belangrijk punt in de Arnhemse Herstelagenda is (zie ook paragraaf 'Argumenten').

Exploitiatielasten onderhoud fietsenstalling en AKU monument

Met het raadsbesluit uit 2017 is gekozen voor een (half) verdiepte fietsenstalling. Het is onvermijdelijk dat hiermee hogere exploitatielasten qua onderhoud samenhangen ten opzichte van de huidige stalling op maaiveld. De kosten die samenhangen met de gebouwexploitatie van de (half) verdiepte fietsenstalling

worden op dit moment geraamd op 30.000 euro (gebouwgebonden onderdelen, 40-jarig gemiddelde). De kosten die samenhangen de gebruiksexploitatie (schoonmaken, vervangen klemmen, etc.) worden op dit moment geraamd op 10.000 euro. Deze raming is passend bij het huidige uitwerkingsniveau en wordt na besluitvorming in de verdere planuitwerking nader gedetailleerd. Deze aanvullende jaarlijkse kosten voor beheer en onderhoud van de fietsenstalling bedragen € 40.000,-. Deze worden gedekt via de Bestemmingsreserve Bereikbaarheid.

Als onderdeel van de planuitwerking wordt ook een instandhoudingsplan na renovatie en transformatie voor het AKU monument opgesteld. Hierbij wordt ook de inzet van de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM) betrokken (zie ook bijlage 4).

Uitvoering

Na een positief raadsbesluit wordt ontwerprichting 2b uitgewerkt. Hierbij zal onder andere een restauratie- en transformatieplan voor de pergola gebaseerd op ontwerprichting 2b uitgewerkt worden, gecombineerd met een uitwerking van het half verdiept fietsparkeren (o.a. routing, hellingbanen, aantrekkelijkheid) en een zorgvuldige onderbouwing hiervan in relatie tot het monument. De gegeven adviezen van onder andere het Kwaliteitsteam, de RCE en Team Welstand en Monumenten worden hierbij betrokken. Bij deze uitwerking wordt ook rekening gehouden met de toegankelijkheid van de pergola voor mindervaliden, mogelijkheden voor laden/ lossen, een oplossing voor het openbaar toilet, het uitwerken van het beheer en exploitatie van de verdiepte fietsenstalling, het uitwerken van een aantrekkelijke klimaat adaptieve openbare ruimte, goede verdeling openbare ruimte en semi-openbare ruimte t.b.v. terrassen en het optimaliseren van de mogelijkheden voor evenementen, etc. Bij de uitwerking wordt tevens de realisatie van een watertappunt betrokken.

Na besluitvorming (aanneem is 2de kwartaal 2021) is de volgende planning voorzien:

- 2de helft 2021: uitwerking ontwerprichting
- 2022: technische uitwerking, vergunningen en aanbesteding
- 2023: realisatie

Alhoewel sprake is van twee afzonderlijke projecten zal een verdere uitwerking van ontwerprichting 2b in nauwe samenhang plaatsvinden met de planvorming van het Willemsplein.

Parallel aan bovenstaande stappen wordt de renovatie van de fontein en het beeld voorbereid en zo mogelijk uitgevoerd. De kosten hiervan passen evenals de reeds uitgevoerde vergroende oostzijde en onderzoek roomdivider/ placemaking binnen de bestaande budgettaire kaders van het raadsbesluit uit 2017.

Communicatie

Het onderzoek naar de ontwerprichtingen is mede dankzij een uitgebreid participatieproces tot stand gekomen. Indien gekozen wordt voor de verdere planuitwerking conform ontwerprichting 2b zullen wij dit participatieproces doorzetten. Hierbij zullen wij vooral afstemming zoeken met de klankbordgroep Gele Rijders Plein waar ondernemers en omwonenden van het AKU monument zitting in hebben. Ook de RCE, Team Welstand en Monumenten, het Kwaliteitsteam Zuidelijke Binnenstad en de erven Brouwer/

Tajiri zullen wij actief betrekken bij een verdere uitwerking. De Fietzersbond wordt tevens betrokken bij het uitwerken van de fietsenstalling.

Gezien het voorgaande beschouwen wij hiermee de moties 'Aanvulling raadsvoorstel AKU fontein ([19M157](#))' en 'Rijders aan de randen van het Gele Rijdersplein ([17M46](#))' als afgedaan.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

1. Studie ontwerprichtingen AKU
2. Vergelijking ontwerprichtingen AKU monument
3. Aanwijzing rijksmonument AKU
4. Advies RCE AKU
5. Kostenraming ontwerprichtingen AKU
6. Participatie en standpunten van diverse stakeholders AKU
7. Financiële vergelijking model 2a & 2b AKU met Raadskader 2017
8. Moties 19M157 en 17M46
9. Begrotingswijziging

Besluit van

Zaaknummer

470905

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 mei 2021, nummer: 470905;

gelet op artikel 147 van de Gemeentewet;

besluit:

1. Kennis te nemen van de studie 'ontwerprichtingen AKU fontein'.
2. Te kiezen voor ontwerprichting 2b: restauratie en transformatie van de fontein, het beeld en (een 60 cm verhoogde) pergola, gecombineerd met een half verdiepte fietsenstalling onder de pergola.
3. Dit te financieren met een aanvullende financiële dekking van 1 mln. euro uit de Bestemmingsreserve Zuidelijke Binnenstad en 1,6 mln. euro uit de Anticyclische Investeringsagenda en met het structureel (jaarlijks) beschikbaar stellen van € 40.000,- voor onderhoud te dekken uit de Bestemmingsreserve Bereikbaarheid.
4. De in het raadsvoorstel opgenomen begrotingswijziging vast te stellen.

De griffier,

De voorzitter,